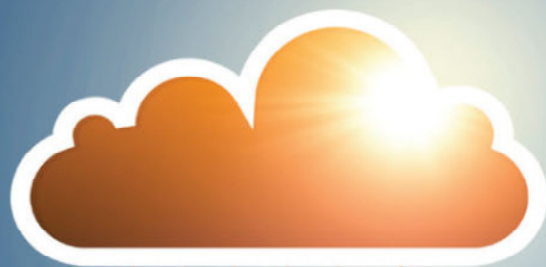

Informatika v javni upravi 2014:
"Izza oblaka sonce"

**Nova uredba eIDAS in
predvidene posledice njene
uveljavitve**

*Mag. Maruška Damjan
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport*

08. 12. 2014

Ključni problemi razvoja informacijske družbe (EDA)

1. **Razdrobljeni digitalni trgi**
2. **Pomanjkanje interoperabilnosti**
3. **Naraščanje kibernetkega kriminala in tveganje nizkega zaupanja v omrežja**
4. **Pomanjkanje naložb v omrežja**
5. **Nezadostni napor pri raziskavah in inovacijah**
6. **Pomanjkanje digitalne pismenosti in znanja**
7. **Zamujene priložnosti pri spopadanju z družbenimi izzivi**

Zakaj eIDAS

- **Problemi:**
 - Odsotnost pravne varnosti zaradi različnih nacionalnih določb, ki izhajajo iz različnih razlag direktive o elektronskem podpisu.
 - Pomanjkanje interoperabilnosti sistemov za elektronski podpis.
 - Neenotna uporaba tehničnih standardov.
 - Ni pravnega okvira za vzajemno priznavanje e-identifikacij.
- **Rešitev:**
 - Zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga in doseči ustrezno raven varnosti sredstev elektronske identifikacije in storitev zaupanja. → **eIDAS**

Uredba eIDAS

Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi Direktive 1993/93/ES

Kaj prinaša eIDAS

- Postavlja minimalna **skupna pravila**, ki naj zagotovijo, da bodo **sredstva elektronske identifikacije** in elektronske avtentikacije, ki omogočajo dostop do javnih storitev na nacionalni ravni, **vzajemno priznana** in sprejeta po vsej EU.
- **Razširja pravni okvir** za elektronski podpis in zajema tudi druge **storitve zaupanja**.
- Uvaja usklajeni in poostreni **sistem nadzora**.
- Določa **varnostne zahteve in odgovornost** vseh ponudnikov storitev zaupanja.

Ključni principi

- Vzajemno priznavanje in sprejemanje elektronskih identifikacijskih sredstev, ki so bila izdana v drugi državi članici na podlagi EK priglašениh elektronskih identifikacijskih shem,
- vzajemno priznavanje kvalificiranih storitev zaupanja,
- zagotavljanje učinkovite čezmejne interoperabilnosti storitev,
- izboljšanje in poenotenje nacionalnega nadzora ponudnikov storitev zaupanja in njihovih storitev in uvedba regionalnega nadzora,
- vzpostavitev zaupanja vrednega zanesljivega seznama ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja in seznama kvalificiranih storitev zaupanja, ki jih le-ti nudijo,
- okrepljena zaščita podatkov in minimizacija nabora osebnih podatkov, ki jih morajo uporabniki posredovati ponudnikom storitev,
- uporaba izvedbenih in delegiranih aktov kot mehanizmov za zagotavljanje prožnosti rešitev glede na tehnološki razvoj.

Predmet urejanja eIDAS (Člen 1)

eIDAS določa:

- **pogoje, pod katerimi DČ priznajo sredstva elektronske identifikacije** fizičnih in pravnih oseb, ki so vključena v priglašeno shemo elektronske identifikacije druge DČ;
- **pravila za storitve zaupanja**, zlasti za elektronske transakcije, in
- **pravni okvir** za elektronske podpise, elektronske žige, elektronske časovne žige, elektronske dokumente, storitve elektronske priporočene dostave in storitve v zvezi s potrdili za avtentikacijo spletišč (storitve zaupanja).

Področje uporabe (Člen 2)

- eIDAS se uporablja za sheme **elektronske identifikacije**, ki jih priglasi DČ, in za **ponudnike storitev zaupanja s sedežem v Uniji**.
- eIDAS se **ne uporablja** za zagotavljanje storitev zaupanja, ki se uporabljajo izključno **znotraj zaprtih sistemov**, ki obstajajo na podlagi nacionalnega prava ali dogovorov med določeno skupino udeležencev.
- eIDAS **ne vpliva** na nacionalno pravo ali pravo Unije, povezano s sklenitvijo in veljavnostjo **pogodb** ali drugimi pravnimi ali postopkovnimi obveznostmi glede obličnosti.

Uredba eIDAS

ELEKTRONSKA IDENTIFIKACIJA

E-identifikacija

- Določa pogoje za **priglasitev elektronske identifikacijske sheme EK** s strani DČ in odgovornosti DČ priglasiteljic.
- **Medsebojno priznavanje in sprejemanje** elektronskih identifikacijskih sredstev, ki so bila izdana v drugi DČ in za katere velja sistem, ki je na seznamu, ki ga objavi EK (Uradni list Evropske unije).
- Opredeljuje **odgovornosti** pri **čezmejni** uporabi elektronskih identifikacijskih sredstev.
- Opredeljuje principe **sodelovanja** DČ za zagotovitev **interoperabilnosti** elektronskih identifikacijskih sredstev, ki so del priglašene sheme.

Ključne posledice za države članice

- DČ morajo ustanoviti (imenovati) organ, ki je pristojen za upravljanje nacionalnega sistema e-identitet (ni nujno nadzorni organ).
- DČ lahko prigrasijo EK nacionalne e-identifikacijske sheme, ki jih uporabljajo na nacionalnem nivoju, vsaj za dostop do javnih storitev. Priglašene nacionalne sheme e-identifikacije morajo biti interoperabilne.
- DČ morajo določiti raven zanesljivosti sredstvom e-identifikacije, izdanim na podlagi priglašениh shem.
- DČ morajo prepoznati in sprejeti priglašene elemente za e-identifikacijo drugih DČ za dostop do čezmejnih javnih storitev, kadar je potrebna identifikacija (srednja ali visoka raven zanesljivosti)..
- DČ prigrasiteljica mora zagotoviti, da je avtentikacija na voljo prek spleta (čezmejna avtentikacija v povezavi s storitvijo, ki jo zagotavlja organ javnega sektorja, je brezplačna).
- DČ so odgovorne za nedvoumno identifikacijo oseb.
- DČ lahko tudi privatnem sektorju dovolijo uporabo priglašениh identifikacijskih shem.

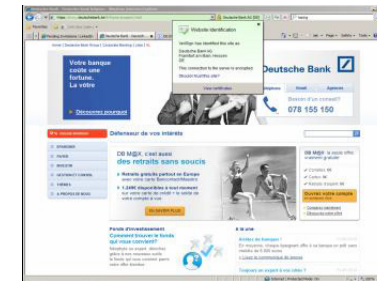
Uredba eIDAS

STORITVE ZAUPANJA

Uporaba storitev zaupanja na primeru čezmejne elektronske transakcije – Predložitev davčne napovedi

1. **Avtentikacija spletišča** => uporabniki (fizične osebe in podjetja) potrebujejo preverbo, če je spletna stran, na katero vstopajo, res povezana z davčno upravo.

2. **Elektronska identifikacija** => uporabniki se morajo identificirati, na primer, z uporabo elektronskega identifikacijskega sredstva.

3. **E-podpis/e-žig** => uporabniki bodo morda morali potrditi vsebino in verodostojnost davčne napovedi, prek elektronskega podpisa (fizična oseba) / elektronskega žiga (pravna oseba).

Uporaba storitev zaupanja na primeru čezmejne elektronske transakcije – Predložitev davčne napovedi

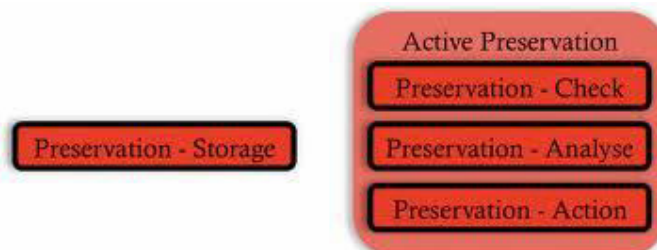
4. E-priporočena dostava in e-časovni žig =>

Dokazilo o pravočasni predložitvi davčne napovedi, se lahko zagotovi prek e-časovnega žigosanja.

Davčni organ lahko pošlje uradno potrdilo o prejemu vloge prek varnega kanala (sistema elektronske dostave), ki bo s časovnim žigosanjem potrdil čas prejema.

5. Hramba => dokumenta davčna napoved in potrdilo o prejemu morata biti shranjena in ohranjena tako, da bosta v prihodnosti lahko predstavljena tretjim osebam in z gotovostjo, da bosta pravno veljavna.

Storitev zaupanja (Člen 3/16)

- **Storitev zaupanja** pomeni elektronsko storitev, ki se praviloma opravlja za plačilo in vključuje:
 - ustvarjanje, preverjanje in potrjevanje veljavnosti elektronskih podpisov, elektronskih žigov ali elektronskih časovnih žigov, storitev elektronske priporočene dostave in potrdil, povezanih s temi storitvami, ali
 - ustvarjanje, preverjanje in potrjevanje veljavnosti potrdil za avtentikacijo spletišč ali
 - hrambo elektronskih podpisov, žigov ali potrdil, povezanih s temi storitvami.

Storitve zaupanja v eIDAS

- elektronski podpis + hramba
- elektronski žig + hramba
- elektronski časovni žig
- storitev elektronske priporočene dostave
- avtentikacija spletišč

Storitve zaupanja (1)

- Določa načela v zvezi z **odgovornostjo ponudnikov** nekvalificiranih in kvalificiranih storitev zaupanja in razširja pravico do odškodnine za škodo, povzročeno iz malomarnosti (neupoštevanje dobrih praks glede varnosti).
- Določa **nadzor** in opredeljuje **varnostne zahteve** za vse ponudnike storitev zaupanja.
- Določa **pogoje za priznavanje in sprejemanje** kvalificiranih storitev zaupanja in kvalificiranih potrdil, ki jih zagotavljajo **ponudniki s sedežem v tretji državi**.
- Omogoča **dostopnost** storitev zaupanja **invalidnim osebam**.
- Določa **nadzor** ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja.
- **Pogoje za začetek** zagotavljanja kvalificirane storitve zaupanja.

Storitve zaupanja (2)

- Opredeljuje principe upravljanja **zanesljivega seznama** kvalificiranih ponudnikov storitev zaupanja in kvalificiranih storitev, ki jih le-ti zagotavljajo.
- Določa pogoje uporabe **znaka zaupanja EU** za kvalificirane storitve zaupanja.
- Določa splošne **zahteve za ponudnika** kvalificiranih storitev zaupanja.
- Določa **pravne učinke**.

Pravni učinki storitev zaupanja

- elektronski podpis (lastnoročni podpis, sprejemanje)
- elektronski žig (izvor, celovitost)
- elektronski časovni žig (zanesljivost časa)
- storitev elektronske priporočene dostave (celovitost, točnost časa prejema/pošiljanja)
- avtentikacija spletišč (zanesljive informacije o pravnem obstoju lastnika)
- elektronski dokumenti (sprejetje)

Elektronski podpis

- Določa **pravne učinke** elektronskih podpisov.
- Določa **zahteve za napredne** elektronske podpise.
- Opredeljuje uporabo elektronskih podpisov **pri javnih storitvah**.
- Določa **zahteve kvalificirana potrdila** za elektronske podpise.
- Določa **zahteve za naprave** za ustvarjanje kvalificiranega elektronskega podpisa.
- Uvaja pojem **certificiranja** naprav za ustvarjanje QES za ugotavljanje njihove skladnosti z varnostnimi zahtevami.
- Uvaja **objavo seznama** naprav za ustvarjanje QES, ki ga EK objavi.
- Predpisuje zavezujoče **zahteve za potrjevanje** kvalificiranih elektronskih podpisov.
- Določa **pogoje za kvalificirane storitve potrjevanja**.
- Določa **pogoje za dolgoročno hrambo** kvalificiranih elektronskih podpisov.

Ključne posledice za države članice

- Države članice zavezuje k **ustanovitvi nadzornih organov**.
- Uvaja izrecni **mehanizem (pravila delovanja) medsebojne pomoči**.
- Določa **naloge nadzornega organa**, ki jih le-ta mora izvesti na zahtevo ponudnika storitev zaupanja, ki želi začeti z izvajanjem kvalificirane storitve zaupanja.
- Določa pravila za **pripravo zanesljivih seznamov**, ki vsebujejo informacije o QTSP, ki so predmet nadzora, in o kvalificiranih storitvah, ki jih zagotavljajo.
- DČ morajo določiti **kazni** za kršitelje uredbe.

Uredba eIDAS

PRIPRAVA NACIONALNEGA OKOLJA

Časovni okvir - skupni

Datum	Mejnik
13. 12. 1993	Sprejeta Direktiva 1999/93/EC
4. 6. 2012	EK sprejme predlog uredbe eIDAS
23. 7. 2014	Sprejeta uredba eIDAS
28. 8. 2014	Objava uredbe eIDAS v Uradnem listu EU
17. 9. 2014	Začetek veljave uredbe eIDAS
18. 9. 2015	Končni rok za sprejem obveznih izvedbenih aktov
1. 7. 2016	Začetek uporabe uredbe eIDAS
18. 9. 2018	Vzajemno priznavanje (3 leta po uveljavitvi izvedbenih aktov za ravni zaupanja in pogoji za prigrasitev identifikacijskih shem)

Časovni okvir – obvezni izvedbeni akti

Pravna podlaga	Področje	Rok
Člen 8 (3)	Ravni zanesljivosti za sredstva elektronske identifikacije	18. 9. 2015
Člen 12 (7)	Postopkovna ureditev za lažje sodelovanje med državami članicami	18. 3. 2015
Člen 12 (8)	Interoperabilnostni okvir za nacionalne sheme elektronske identifikacije	18. 9. 2015
Člen 22 (5)	Tehnične specifikacije in oblike za zanesljive sezname KPSZ in storitev	18. 9. 2015
Člen 23 (3)	Specifikacije za znak zaupanja EU za KSZ	1. 7. 2015
Člen 27 (5)	Referenčni formati naprednih elektronskih podpisov	18. 9. 2015
Člen 30 (3)	Seznam standardov za oceno varnosti izdelkov IT	
Člen 37 (5)	Referenčni formati naprednih elektronskih žigov	18. 9. 2015

Še predvideni izvedbeni akti (1)

Pravna podlaga	Področje
Člen 9 (5)	Okoliščine, formati in postopki priglasitve shem elektronske identifikacije.
Člen 17 (8)	Oblike in postopki poročanja nadzornega organa EK.
Člen 19 (1)	Tehnični in organizacijski ukrepi za obvladovanje nevarnosti, povezanih z varnostjo storitev zaupanja.
Člen 19 (2)	Oblike in postopki za obveščanje nacionalnih organov s strani ponudnikov storitev zaupanja o kršitvi varnosti ali izgubi celovitosti.
Člen 20	<ul style="list-style-type: none"> - Številke referenčnih standardov za akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti in poročila o ugotavljanju skladnosti. - Številke referenčnih standardov, na podlagi katerih bodo organi za ugotavljanje skladnosti ugotavljali skladnost ponudnikov z uredbo.

Še predvideni izvedbeni akti (2)

Pravna podlaga	Področje
Člen 21 (1)	Oblike in postopki za prigrasitev namere o pričetku opravljanja kvalificirane storitve zaupanja nadzornemu organu.
Člen 21 (2)	Oblike in postopki obveščanja nadzornega organa o podelitvi kvalificiranega statusa
Člen 24	Številke referenčnih standardov za zaupanja vredne sisteme in izdelke, ki so zaščiteni pred spreminjanjem in zagotavljajo tehnično varnost in zanesljivost postopkov ter shranjevanje podatkov.
Člen 27 (4)	Referenčne številke standardov za napredne elektronske podpise.
Člen 28 (2)	Referenčne številke standardov za kvalificirana potrdila za elektronski podpis.
Člen 29 (2)	Referenčne številke standardov za naprave za ustvarjanje kvalificiranega elektronskega podpisa.

Še predvideni izvedbeni akti (3)

Pravna podlaga	Področje
Člen 31 (3)	Formati in postopki za obveščanje EK o certificiranih napravah za ustvarjanje elektronskega podpisa.
Člen 32 (3)	Referenčne številke standardov za potrjevanje veljavnosti kvalificiranih elektronskih podpisov.
Člen 33 (2)	Referenčne številke standardov za kvalificirano storitev potrjevanja veljavnosti kvalificiranih elektronskih podpisov.
Člen 34 (2)	Referenčne številke standardov za kvalificirano storitev hrambe kvalificiranih elektronskih podpisov.
Člen 38 (6)	Referenčne številke standardov za kvalificirana potrdila za elektronske žige.
Člen 42 (2)	Referenčne številke standardov za povezovanje datuma in časa s podatki in za točne časovne vire.
Člen 44 (2)	Referenčne številke standardov za postopke pošiljanja in prejemanja podatkov.

Še predvideni izvedbeni akti (4)

Pravna podlaga	Področje
Člen 45 (2)	Referenčne številke standardov za kvalificirana potrdila za avtentikacijo spletišč.
Člen 42 (2)	Referenčne številke standardov za povezovanje datuma in časa s podatki in za točne časovne vire.
Člen 44 (2)	Referenčne številke standardov za postopke pošiljanja in prejemanja podatkov.

Nacionalna ureditev

- Medresorska delovna skupina za pripravo nacionalnega okolja za pričetek uporabe uredbe eIDAS (MIZŠ):
 - identifikacija potrebnih zakonskih prilagoditev,
 - priprava izhodišč za spremembe zakonskih in podzakonskih aktov oziroma za oblikovanje novega zakonskega okvirja, ki bo celovito urejal področje upravljanja z elektronskimi identitetami in storitvami zaupanja za elektronske transakcije,
 - identifikacija zaprtih sistemov javnega prava, za katere uredba eIDAS ne velja ter
 - identifikacija storitev javne uprave, ki jih bo potrebno prilagoditi glede na določila uredbe eIDAS.

Več informacij

- Regulation (EU) No 910/2014 –eIDAS

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.257.01.0073.01.ENG/

- Innovation and Networks Executive Agency - INEA

http://inea.ec.europa.eu/en/news_events/newsroom/introducing_inea_innovation_and_networks_executive_agency.htm/

maruska.damjan@gov.si

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!